

Tverrfaglig videreutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge (PAMBU)

1 Formålet med utdanningen

På bakgrunn av de formål som er gitt i kravspesifikasjonen har HiST valgt følgende konkretisering av målet med PAMBU:¹

- å styrke barneperspektivet i utviklingen av tjenester til barn og unge
- å bidra til kommunalt utviklingsarbeid med henblikk på å styrke tjenestetilbudet til barn og unge
- å bidra til kompetanseheving hos tilsatte i kommunene som ønsker å spesialisere seg innen psykososialt arbeid med barn og unge
- å bidra til utvikling av samhandlingsrelasjoner mellom tjenesteapparatet og brukerne
- å bidra til kunnskapsutvikling i HiST og i fagfeltet som har bærekraft utover den konkrete undervisningsperioden.

2 Organisering av utdanningen

2.1 Rammer og forutsetninger

I kravspesifikasjonens pkt. 2, 4 og 5 stilles en del krav til studentene, kommunene med tilhørende enhet i psykisk helsevern for barn og unge og Høgskolen. Kravene innebærer en sterkere grad av forpliktelse for de ulike aktørene enn vanlig ved videreutdanninger.

Krav til *studentene* er at de

- forplikter seg til et toårig deltidsstudium
- i hele utdanningsperioden arbeider i minimum 50 prosent stilling med relevante oppgaver, enten i en kommune eller enhet i psykisk helsevern for barn og unge
- etter endt utdanning anvender tilegnet kompetanse til å gjennomføre de oppgaver som er angitt i pkt. 6 i kravspesifikasjonen.

Høgskolen tolker dette som et krav om at studiet skal fylle de resterende 50 prosent av studentenes arbeidstid, og ta utgangspunkt i relevante oppgaver i studentenes daglige arbeid.

Studiet går over 2 år på deltid. Det er således et tilbud til fagfolk som er motiverte for, sammen med en eller flere kolleger, å investere tid og krefter i å utvikle sin kompetanse. Samtidig skal de bidra til å utvikle tjenestetilbudet i sin egen kommune.

¹ For enkelhets skyld bruker vi i denne søknaden forkortelsen PAMBU for tverrfaglig videreutdanning i Psykososialt Arbeid Med Barn og Unge. Det innebærer ikke at vi vil benytte den dersom utdanningen blir en realitet.

Krav til *kommunen* er at den skal

- investere i to eller flere av sine ansatte over en toårsperiode for å styrke tjenestetilbudet til beste for kommunen og den enkelte ansatte
- bruke den tid og arbeidskraft som derved «omdisponeres», som virkemiddel i et målrettet arbeid for å styrke det kommunale tjenestetilbudet
- stille veiledningskompetanse til disposisjon for gruppeveiledning av egne tilsatte

Krav til *den regionale enheten i psykiske helsevern for barn og unge* er at den

- forventes å delta som aktør for å styrke tilbudet i kommunene

Vi tolker dette som krav om at studiet skal inngå som et sentralt virkemiddel i kommunens personalutvikling, tjenesteutvikling og faglige nettverksbygging.² Vi anser at utviklingsarbeidet må være motivert av og ledes av kommunen. Studiet vil derfor være spesielt relevant for kommuner som er i ferd med å iverksette sin plan for tjenesteutvikling eller å videreføre dette arbeidet. Dette gjelder ikke nødvendigvis bare enkeltkommuner. Utdanningen vil også være relevant for kommuner som deltar i et kommuneoverskridende organisert samarbeid, f.eks. samkommuner. Det innebærer at flere kommuner sammen vil kunne sende et færre antall enn en student pr. kommune.

En konsekvens av den sterke graden av forpliktelse for alle parter, er at forberedelsen innebærer en krevende prosess for å legge til rette forholdene før forpliktende avtaler kan inngås. Isolert sett ville det fra HiSTs side være mulig å starte studiet allerede i januar 2007. Men inngåelse av avtaler med kommuner og med NTNU, RBUP/ISH, utlysning og opptak av studenter, er prosesser som krever tid. En henvendelse til fylkesmannen har vist at kommunene med forventning ser frem til denne utdanningen. Vi stiller oss likevel noe tvilende til om det innen dette tidspunkt vil være mulig å få på plass avtaler som sikrer et tilstrekkelig antall motiverte studenter.

2.2 Samarbeidsgruppe

Vi er åpne for å etablere en samarbeidsgruppe og anser at det kan være et virkemiddel for å nå utdanningens mål. Den kan være et hensiktsmessig forum for kontakt mellom HiST, kommunene, NTNU og brukerorganisasjonene. Deltakelse i en samarbeidsgruppe kan også øke engasjementet fra kommunenes side. Ved at brukerinteressene er representert vil det være mulig å gi dem innflytelse over utdanningen helt fra starten av. Før vi tar stilling til om en slik gruppe skal opprettes, må mandat og funksjonsområde avklares nærmere. Størrelsen må også vurderes.

3 Nivå, omfang og innpasning i mastergrad

Utdanningen er på 60 studiepoeng som skal kunne innpasses i en mastergrad. RBUP har i møte med HiST i utgangspunktet stilt seg positiv til innpasning av utdanningen i deres mastergrad *Barn og unges psykiske helse* (vedlegg 1). RBUP har etter møtet drøftet saken med Medisinsk fakultet, NTNU, og kan forsikre at HiST og RBUP vil finne en tilfredsstillende løsning.

² Tilsvarende står ikke om enheten for psykisk helsevern, noe vi ikke vil problematisere her.

Studentene har krav på å få godkjent innpasning av studieelementer fra en annen utdanning som ekvivalerer med mastergraden. Enklest vil dette kunne gjøres ved at hovedemne B i PAMBU kan innpasses istedenfor Obligatorisk modul 1 i RBUPs *Barn og unges psykiske helse*. Begge tilsvarer 15 studiepoeng.

I utgangspunktet stiller RBUP seg videre positiv til at også hovedemne D i PAMBU kan innpasses med 15 studiepoeng i valgfri modul 1 på 30 studiepoeng. Ut fra de foreløpige drøftinger trenger vi ytterligere avklaringer før innpasning av hovedemnene A og C.

RBUP vil gjerne bidra i undervisningen. De skisserer en mulig ordning der studentene ved PAMBU får tilgang til bestemte moduler ved RBUPs mastergradsstudium. Mer konkrete diskusjoner om detaljene i samarbeidet mellom HiST og RBUP vil skje når videreutdanningen eventuelt blir en realitet.

En alternativ løsning, som ikke utelukker den første, er innpasning av studiet i mastergrad ved NTNU. Institutt for sosialt arbeid og helsevitenskap (ISH). HiST, AHS har allerede en samarbeidsavtale med NTNU, ISH som omfatter samarbeid om masterprogram (vedlegg 2 a). HiST, AHS bidrar i dag med modulen *Barne- og ungdomsvern. Kommunikasjon med barn/ unge og foreldre i en vanskelig livssituasjon* til ISHs mastergrad *Sosialt arbeid* (vedlegg 3 a).

ISH stiller seg i prinsippet positiv til en mulig innpasning av PAMBU i ISHs planlagte mastergrad *Lokalbasert psykisk helsearbeid*. Nærmere konkretisering vil bli tatt stilling til når ISH har fått svar fra Sosial- og helsedirektoratet på sin søknad av 2005 om finansiering av denne mastergraden.

4 Undervisningsinstitusjonen og undervisningspersonalet

4.1 Avdelingenes fagmiljø og satsningsområder

HiST tar sikte på å forankre studiet både i ASP og AHS. Avdelingene har en rekke utdanningsprogrammer hvor personalet har allsidig og variert kompetanse med relevans for PAMBU. Avdelingenes utdanningsprogrammer er:

Avdeling for sykepleie, ASP:

- Program for sykepleierutdanning
- Program for etter- og videreutdanning (EVU)

Avdeling for helse- og sosialfag, AHS:

- Program for audiografutdanning (PAU)
- Program for barnevernspedagogutdanning (PBV)
- Program for ergoterapeututdanning (PET)
- Program for fysioterapeututdanning (PFT)
- Program for sosionomutdanning (PSU)
- Program for vernepleierutdanning (PVE)
- Program for videreutdanning, oppdragsvirksomhet og strategisk FoU (PVES)

I tillegg er to større miljøer med regionalt og nasjonalt nedslagsfelt tilknyttet AHS:

- Nasjonalt kompetansemiljø for utviklingshemmede

- HiST og NTNU har fått signaler om at vi vil tildeles midler til HUSK-prosjektet (Forsøk med nye samarbeidsformer mellom forskning, utdanning, praksis og brukere – Høgskole- og universitetssosialkontor (HUSK) for Midt-Norge.

Både i utviklingen og gjennomføringen av PAMBU vil vi trekke på kompetanse fra disse fagmiljøene og ser den nye utdanningen som en mulighet til å videreutvikle og styrke fagmiljøet. I den nåværende fasen av planleggingen kan vi ikke konkretisere nærmere hvem som skal inngå i lærerstaben. Vi vil i pkt. 4.4 gi en oversikt over sentrale lærekrefter. Nærmere disposisjoner og prioriteringer vil bli foretatt dersom vi kommer i forhandlinger med direktoratet.

HiST, AHS og ASP har stor bredde i faglig tematikk og kompetanse. Vi er i ferd med å spisse den faglige innsatsen om fire satsningsområder. Kompetanseheving i personalet er et sentralt virkemiddel. De relevante satsningsområdene er:

Utsatte barn og unges oppvekst, AHS

Målet er økt kunnskap og handlingskompetanse når det gjelder arbeid med utsatte barn og unge, økt forståelse for nødvendigheten av helhetstenkning, tverretattlig og tverrfaglig samarbeid samt fokus på bruker- og deltakerperspektiv. Faglig ansvarlige for området er nytilsatt professor Edgar Marthinsen og professor David Thorpe som er nytilsatt i 30 % stilling.

Deltagelse, AHS

Dette området som dreier seg om samordning av flere solide fagmiljøer, er under oppbygning. Faglig ansvarlig er professor II Arne Eide og dosent II Staffan Josephsson.

Psykosomatisk forskning med fokus på kvinners og barns helse, ASP

Satsingsområdet inngår i et større program med flere aktører i Midt-Norge og internasjonalt, i samarbeidsprosjektet Psycho-Somatic Research Group. Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse og Medisinsk fakultet ved NTNU er våre nærmeste samarbeidspartnere i første omgang, og da i særlig grad Nasjonalt Senter for Sammensatte Lidelser ved St. Olavs Hospital. Også ansatte ved AHS deltar i programmet. Faglig ansvarlig for satsningsområdet er professor II Geir Arild Espnes og førsteamanuensis Toril Rannestad.

Det arbeides også med å gjøre

Psykisk helsearbeid til et satsningsområde ved ASP

Dette er et organisert FoU-nettverk innen feltet psykisk helsearbeid med deltakere fra ASP og AHS. Det er tette faglige koplinger mellom nettverket og den tverrfaglige videreutdanningen i psykisk helsearbeid. Førstelektor Arve Almvik er både leder for videreutdanningen og faglig ansvarlig for nettverket.

4.2 Eksisterende videreutdanninger ved HiST

AHS og ASP har 7 relevante avdelingsspesifikke videreutdanninger (vedlegg 3 a-f)

- Barne- og ungdomsvern. Kommunikasjon med barn/ unge og foreldre i en vanskelig livssituasjon. Mastermodul (vedlegg 3 a)
- Arbeid med barn av psykisk syke foreldre (vedlegg 3 b)
- Familie- og nettverksarbeid (vedlegg 3 c)
- Boligsosialt arbeid (vedlegg 3 d)

- Marginalisering og sosial integrasjon
- Helsesøsterutdanning
- Jordmorutdanning.
- Barnesykepleie

Avdelingsoverskridende samarbeidsordninger ved HiST:

- Videreutdanning, psykisk helsearbeid i samarbeid mellom AHS og ASP (vedlegg 3 e)
- Videreutdanning helsefremmende arbeid for barn og unge (vedlegg 3 f) er utarbeidet av avdelingene AMMT (Avdeling for mat- og medisinsk teknologi), ALT (avdeling for lærerutdanning og tegnspråk) og ASP og innholder tverrfaglige avdelingsovergripende tema som helse, kultur, samfunn, livsstil, kosthold og aktivitet.

4.3 Forholdet mellom PAMBU og Videreutdanning i psykisk helsearbeid

Sosial- og helsedirektoratet uttaler i sitt brev av 4.9.2006 at videreutdanningen i stor grad kan finansieres gjennom omprioriteringer fra tverrfaglig Videreutdanning i psykisk helsearbeid. Merkostnadene ved å etablere PAMBU vil i hovedsak utgjøre kostnadene ved å ivareta vilkårene i kravspesifikasjonen. Vi har på denne bakgrunn overveiet mulighetene for å finansiere PAMBU gjennom en reduksjon i Videreutdanning i psykisk helsearbeid.

Vårt primære standpunkt er at det er lite ønskelig å redusere studenttallet i Videreutdanning i psykisk helsearbeid. Opptaket er på 110 studenter hvert annet år. Det er stor søkning til studiet med ventelister for opptak, og det er etterspurt og savnet de årene vi ikke tar opp studenter. En reduksjon av antall studieplasser ville gi uheldige signaler til kommunene. Det vil også svekke fagmiljøet som er lite og sårbart.

En mulighet kunne være å legge inn den nye utdanningen som en spesialisering for et mindre antall studenter ved Videreutdanning i psykisk helsearbeid. Et problem ved denne løsningen er at PAMBU, for å fylle vilkårene i kravspesifikasjonen, må avvike både i form og gjennomføring fra opplegget i Videreutdanning i psykisk helsearbeid. Dette kommer vi nærmere inn på i pkt. 7. I kravspesifikasjonen fremheves ønskeligheten av at PAMBU innehar en felles basiskompetanse med Videreutdanning i psykisk helsearbeid, det vises spesielt til opptrappings- og strategiplanen som felles faginnhold. Ved at de to utdanningene løper parallelt i tid ser vi en mulighet til å koordinere deler av utdanningene selv om det er to ulike studieløp.

Vi ser en faglig gevinst ved to utdanninger som gjensidig kan trekke veksler på hverandre. Det vil være berikelse for begge utdanningene og kan bidra til en styrking av fagmiljøet ved HiST. En spesiell verdi ligger i at utviklingsarbeidet som skal drives av studentene ved PAMBU vil kunne danne input til undervisningen i Videreutdanning i psykisk helsearbeid.

Dette spørsmålet har, som direktoratet påpeker i sitt brev av 4.9.2006, også en økonomisk side. Hvis vi kommer i forhandlinger med direktoratet, ser vi frem til å diskutere mulige løsninger både på de faglige og de praktiske spørsmålene som her reises.

4.4 Personell ved PAMBU

NOKUTs akkrediteringsforskrift § 2-2 for studier på høyere grads nivå krever at studiet skal ha et stabilt fagmiljø tilknyttet studiet. Vi anser at HiST, AHS og ASP fyller kravene om 50 prosent fast tilsatte på studiet, selv om det nyopprettes som et deltidsstudium. Vi fyller også kravet om at 50 prosent av lærerstaben skal ha førstekompetanse. På det nåværende tidspunkt fyller vi ikke kravet til 25 prosent med professorkompetanse av egen stab. HiST AHS og ASP tilbyr ennå ikke hele mastergrader. PAMBU vil dermed måtte innpasses i en mastergrad ved en annen institusjon, f.eks. ved RBUP eller ISH, NTNU. HiST trenger derfor ikke å fylle akkrediteringsforskriftens krav til full mastergrad verken for det enkelte hovedemne eller for videreutdanningen som helhet. Gjennom den kontroll av nivå som vil bli foretatt av NTNU, vil PAMBU dermed også kunne innpasses av andre utdanningsinstitusjoner med relevante mastergrader.

Som tidligere nevnt vil vi presentere en gruppe ansatte som leder og lærere ved PAMBU vil kunne rekrutteres fra. Den enkeltes kvalifikasjoner fremgår av vedlagte CVer (vedlegg 4 a-r).

Utsatte barn og unges oppvekst

Professor Edgar Marthinsen, PVES (Vedlegg 4 a)
Professor David Thorpe, PVES (Vedlegg 4 b)
Førsteamanuensis Berit Løfsnæs, PVES (Vedlegg 4 c)
Førstelektor Inge Kvaran, PBV (Vedlegg 4 d)
Førstelektor Ragnhild Collin-Hansen, PBV (Vedlegg 4 e)
Førstelektor Geir Hyrve, PVES (Vedlegg 4 f)
Førstelektor Anne Moe, (PSU) (Vedlegg 4 g)
Høgskolelektor Oddrun Bollingmo, PSU (Vedlegg 4 h)
Høgskolelektor Torbjørn Bolstad, PBV
Høgskolelektor Per –Åge Gjertsen, PBV (Vedlegg 4 i)
Høgskolelektor, psykologspesialist Oddmar Iversen PSU
Stipendiat Randi Juul, PBV
Høgskolelektor, Palle Jørgensen PBV (Vedlegg 4 j)
Høgskolelektor, psykologspesialist Knut Skjærvold, PBV

Psykisk helsearbeid

Førstelektor Arve Almvik, ASP (Vedlegg 4 k)
Førstelektor Wigdis Sæther, ASP (Vedlegg 4 l)
Høgskolelektor, psykologspesialist Odd Harald Røkenes, PVES (Vedlegg 4 m)

Deltagelse

Førstelektor Aud Selboe, PVE (Vedlegg 4 n)
Førstelektor/daglig leder Karl Elling Ellingsen, Nasjonalt kompetansemiljø for utviklingshemmede (Vedlegg 4 o)

Psykosomatisk forskning med fokus på kvinners og barns helse

Førsteamanuensis Toril Rannestad, ASP (Vedlegg 4 p)
Høgskolelektor Mary Elizabeth Bradley Eilertsen, ASP (Vedlegg 4 q)
Høgskolelektor Bente Krogseth (Vedlegg 4 r)

Vi vil komme tilbake til spørsmålet om leder av utdanningen, og vi ser flere mulige løsninger.

4.5 Veiledning

I kravspesifikasjonen omtales veiledning av studentene som en vesentlig del av utdanningsprogrammet. Vi tolker teksten slik at studentene *både* skal ha veiledning på det arbeidet de gjør i jobben sin *og* det de gjør som ledd i utviklingsarbeidet som inngår i studiet. Veiledningen i jobben synes forutsatt utført av veiledere i kommunen, mens veiledningen på utviklingsarbeidet i tilknytning til studiet forutsettes utført av høgskolens lærerkrefter.

Denne arbeidsmodellen synes fornuftig, og den er velkjent fra helse- og sosialfagene. Utdanningen åpner imidlertid også for deltakelse fra yrkesgrupper utenom disse fagene, noe vi mener er en styrke. Vi ser imidlertid en utfordring med å finne egnede veiledere i kommunene for lærere, lensmenn mv, men antar at dette finner sin løsning etter drøftinger med de aktuelle kommuner.

I følge kravspesifikasjonen pkt. 4 skal det være tett kontakt mellom høgskolen og veilederne. Dette kan sikre at koplingen mellom studentenes eget arbeid og kommunens utviklingsprosjekt blir ivaretatt, og at studentene får relevant undervisning i tilknytning til de faglige problemstillingene de møter. Vi tolker dette dit hen at det må være en viss fleksibilitet med hensyn til prioriteringen av stoffvalg innen de enkelte hovedemnene.

4.6 Brukerdeltakelse

Brukernes medvirkning er uvurderlig, og det er sentralt at de kommer inn på et tidlig stadium i utviklingen av utdanningen. De kan dermed få innflytelse på prioritering av emner, arbeidsformer og egen deltakelse. Høgskolen har kontakt med blant annet Mental Helse, Norsk forbund for utviklingshemmede, Blålys - landsforeningen for seksuelt misbrukte, Landsforeningen for spiseforstyrrelser samt Foreningen for rusmisbrukeres pårørende. Vi vil ta kontakt med Voksne for barn, ADHD-foreningen. Landsforeningen for barnevernsbarn og andre.

5 Målgruppe og samarbeidende kommuner

Til grunn for dette punktet ligger vår tolkning av kravspesifikasjonen, jf. vårt pkt. 2.1. Ideelt sett ville det være ønskelig at alle studenter rekrutteres fra kommuner som har et utviklingsarbeid i gang, med flere studenter fra samme kommune eller gruppe av samarbeidende kommuner, og tilhørende helseforetak.

HiST har et langvarig og godt samarbeid med mange kommuner om praksis, fagutvikling og videreutdanningstilbud. HiST har i lang tid hatt et utstrakt samarbeid med Trondheim kommune som vi anser som en hovedsamarbeidspartner. I en første kontakt har Trondheim kommune sagt seg absolutt interessert i den nye utdanningen. Kommunen har gode erfaringer med at tilsatte tar mastergradsutdanninger innen det fagfeltet de arbeider i, og at deres arbeid kan bidra til faglig utvikling i kommunen. Et problem kan imidlertid være å avse folk på kort varsel.

Rammeavtale om samarbeid mellom Trondheim kommune avdeling oppvekst og HiST, AHS (vedlegg 2 b) har til formål blant annet å utvikle samarbeid om tjenesteutvikling, herunder også organisasjonsutvikling. Blant virkemidlene inngår opplegg med veiledning i tilknytning til endringsprosesser og prosjektarbeid knyttet til egen arbeidsplass, organisasjonsenhet.

På grunn av størrelsen vil Trondheim kommune sannsynligvis bidra med det største antall studenter. Både problematikken og tjenestetilbudet i en stor by vil kunne avvike svært fra forholdene i mindre kommuner. For å trekke på ulike erfaringer anser vi det ønskelig å få deltakelse fra flere kommuner, også fra de øvrige store byene i regionen. Vi ønsker også deltakelse fra flere mindre kommuner, både for å synliggjøre variasjonsbredden i problematikken og i løsningsmulighetene. Vi antar også at for visse problemtyper kan forholdet mellom småkommuner og de nærliggende storkommuner være relevant for å forstå dynamikken i problemutviklingen.

Det er på det nåværende tidspunkt for tidlig å ta beslutning om hvilke kommuner som skal delta. Foreløpig har vi ikke hatt direkte kontakt med andre kommuner enn Trondheim. Ved henvendelse til fylkesmannen i Sør-Trøndelag har vi fått opplyst at mange kommuner sterkt etterspør psykisk helsearbeid blant barn og unge og opplever dette som et uutviklet felt. Denne utdanningen er derfor sterkt etterlenget og kommunene informeres i disse dager om at den vil bli tilbudt i regionen. Fylkesmannen utelukker ikke at det kan være mulig å rekruttere et tilstrekkelig antall studenter til oppstart i januar 2007. Kommunenes utviklingsarbeid er imidlertid ikke kommet spesielt langt, noe som vil representere en spesiell utfordring for studentenes prosjekter i mange kommuner.

Utdanningsnivået på aktuelle fagfolk er svært ulikt. Mange potensielle søkere har utdanningse bachelorgrad, selv om en del har treårige profesjonsutdanninge av eldre dato. HiST vil utarbeide kriterier for realkompetanse for opptak til studiet.

HiST har sammen med de øvrige høgskolene i regionen inngått rammeavtale med Helse Midt-Norge og samarbeidsavtale med St. Olavs Hospital HF (vedlegg 2 c og d).

Vi vil også nevne at HiST i forbindelse med HUSK-prosjektet planlegger et samarbeid med flere kommuner. Foruten Trondheim deltar kommunene Kristiansund, Namsos, Midtre Gauldal, Surnadal og Verdal. HUSK-prosjektet vil primært rette seg mot de voksnes problemer. En nærliggende mulighet er at de samme kommunenes gjennom PAMBU kan rette søkelyset også mot barns og unges problemer.

6 Kompetanse etter endt utdanning

Vi legger opp til at utdanningsmålene i kravspesifikasjonens pkt. 6 nås med de presiseringer som følger i pkt. 7.

7 Faglig innhold og struktur

7.1 Barneperspektiv

Pkt. 8 i kravspesifikasjonen synes å forutsette at innholdselementene i studiet avvikles i en spesiell rekkefølge. HiST anser de nasjonale forpliktelser som følger av FNs barnekonvensjon som overordnede hensyn som bør gjennomsyre hele utdanningen. Deler av innholdet i hovedemne C bør derfor undervises tidlig i studiet selv om utdanningen også omfatter unge over konvensjonens barnealder.

Vi viser særlig til konvensjonens preambel, strekpunktene 4 og 11 hvor det understrekes at FN i Verdenserklæringen om menneskerettighetene har fastslått at barn har rett til spesiell omsorg og hjelp og at det i alle land i verden finnes barn som lever under særdeles vanskelige forhold, og at det må tas særlig hensyn til slike barn. I konvensjonens artikkel 24 anerkjennes barnets rett til å nyte godt av den høyest oppnåelige helsestandard og til behandlingstilbud for sykdom og rehabilitering. Etter konvensjonens artikkel 4 skal staten treffe alle egnede lovgivningsmessige, administrative og andre tiltak for å gjennomføre de rettigheter som anerkjennes i barnekonvensjonen, det omfatter forpliktelser for myndighetene både på sentralt og lokalt plan.

Vi vil derfor vinkle PAMBU fra et barneperspektiv. Etter vårt syn er en stor utfordring på dette området at verden er innrettet på de voksnes premisser - det gjelder ikke minst hjelpeapparatet. Bevisstgjøring av deltakerne om egne forståelser av barn og barndom og egen rolle i forhold til dette vil derfor være et sentralt perspektiv ved utdanningen.

7.2 Sekundærforebyggende perspektiv

Kravspesifikasjonen har innholdselementer som vektlegger både forebygging og behandling/tiltak. Særlig hovedemne D kan oppfattes som tiltaks/behandlingsrettet. Det kommunale utviklingsarbeidet som inngår i studiet vil blant annet bestå i å bygge opp en beredskap til å møte barns problemer på dagliglivets arenaer. Skole og barnehage vil derfor bli fremhevet som sentrale arbeidsfelter for det psykososiale arbeidet med barn og unge. Utvikling av en kopling til det eksisterende og fremtidige behandlings- og tiltaksapparatet vil være et mål med utviklingsarbeidet. Hovedtyngden i studiets oppbygning og organisering må ligge i området for sekundærforebygging og være rettet mot barn og unge som befinner seg i en marginal posisjon eller som er utsatt for å bli det. Innen denne rammen må barnets egen innflytelse, samarbeid og brukervedvirkning være sentrale perspektiver.

7.3 Hovedemnene

Den nye utdanningen vil på grunn av sin tette kopling til det kommunale utviklingsarbeidet ha sin egen struktur hvor studentene følger et felles løp i hele toårsperioden. I følge kravspesifikasjonen vil hovedemne A løpe gjennom hele studiet. Sammen med studentenes utviklingsarbeid i kommunen vil hovedemne A være utdanningens ”røde tråd.” Studiet består av fire hovedemner

- A Kompetanse og tjenesteutvikling – 15 studiepoeng
- B Psykisk helse hos barn, ungdom og voksne – 15 studiepoeng
- C Organisering og samordning av tjenestetilbudene til barn, ungdom og voksne – 15 studiepoeng
- D Psykososialt arbeid – ulike praksiser, teorier og etiske dilemmaer – 15 studiepoeng

Det kan synes som om kravspesifikasjonen i pkt. 8 legger opp til en gitt rekkefølge for hovedemnene B, C og D.

Hovedemne A forutsettes å gå fortløpende gjennom de to årene og vil følge det utviklingsarbeid studentene skal drive i sin kommune. Mens hovedemnene A løper, kommer hovedemnene B, C og D etter hverandre i kravspesifikasjonens figur i pkt. 8.

I henhold til HiSTs prioritering av barneperspektivet og barnets rettigheter vil vi innholdselementer fra hovedemne C imidlertid komme inn meget tidlig i studiet. Vi vil derfor legge inn 7,5 studiepoeng fra dette hovedemne i første studieår som et refleksjonsgrunnlag for arbeidet i hele studiet.

Vi ønsker både å gjøre bruk av ressurser fra eksisterende utdanninger og å tilpasse PAMBU utdanninger i og utenfor HiST, blant annet med henblikk på godkjenning som del av mastergrad, jf. pkt. 3. Handlingsrommet for slike justeringer ligger etter vårt syn i muligheten til å dekomponere hovedemnene B, C og D, slik at felles innholdselementer kan undervises samtidig i PAMBU og øvrige utdanninger.

HiST vil tilstrebe at hovedemne B innholdsmessig tilpasses modul *Barn og unges psykiske helse i et tverrfaglig perspektiv* i RBUPs mastergrad og at det også skjer en innholdsmessig koordinering med Videreutdanning i psykisk helsearbeid jf. pkt. 4.3.

8 Organisering av undervisningen og progresjon i studiet

Opplegget forutsetter at studentene i studieperioden arbeider med relevant arbeid i minimum 50 prosent stilling i kommunal tjeneste eller i enheten i psykiske helsevern for barn og unge, og at de er engasjert i et utviklingsarbeid på sitt eget arbeidssted. Studentens arbeid skal tilsvare 60 studiepoeng, fordelt på to studieår, dvs. 20 uker pr. år i to år. Studiet forventes å fylle den andre halvdelen av stillingen.

Det følgende er en skisse til hvordan studiet kan tenkes lagt opp. Vi er åpne for at deler av undervisningen vil kunne gis som fjernundervisning i form av videokonferanser, veiledning over nettet etc. En slik form vil kunne være velegnet på grunn av at studentene kan samles regionvis eller i et samarbeid mellom kommuner. Det har vi på det nåværende tidspunkt ikke utviklet nærmere. Vi forutsetter at studentene kan ha kontakt med veileder på studiestedet via læringsplattformen It's learning, men har ikke kvantifisert denne kontakten nærmere. Konkretisering av emnebeskrivelser, strukturering av stoffet, pensum etc. vil følge i studieplanen.

I vår skisse tenker vi oss at studentene er inne til samlinger en uke pr. måned i fem måneder hvert semester, og på den måten dekker 7,5 studiepoeng pr. semester og 15 studiepoeng pr. år.

De resterende 15 studiepoeng pr. år gjennomføres av studenten utenom studiestedet med hovedansvaret for egen læring.

I samlingene på studiestedet vil hovedinnholdet i studieår 1 ligge på hovedemnene A, B og C, med B som tyngdepunkt. I studieår 2 dekkes hovedemnene A, C og D. Samlingene foregår på HiST, men slik at alle studentene i siste samling hvert semester besøker en deltakende kommune. Dette vil bidra til at studentene blir kjent med andre kommuner. Lærerne får et innblikk i virkeligheten studentene står oppe i og får anledning til å møte de ansvarlige i kommunen og veilederne. Besøket vil innebære en forpliktelse for kommunen og veilederne til å holde oppe aktiviteten knyttet til avtalen med høyskolen. For studentene som er vertskap, vil besøket kunne bidra til bevisstgjøring om styrker og svakheter ved egen kommune. Hvert studieår avsluttes med evaluering av studiet som foruten undervisning og veiledning skal omfatte studentenes evaluering av eget arbeid.

Figuren viser hvordan studentens arbeid med hovedemnene tenkes fordelt i studiet.

	Studiepoeng år 1	Studiepoeng år 2
Hovedemne A	7,5	7,5
Hovedemne B	15	
Hovedemne C	7,5	7,5
Hovedemne D		15
Sum	30	30

9 Undervisnings- og læreformer

Studentens studiearbeid på halv tid i de to årene studiet varer, i alt 30 studiepoeng pr. år, vil være organisert etter to hovedlinjer: Høgskolestyrt arbeid i samlingene og egenstyrt arbeid utenfor samlingene. Begge vil tilsvare 15 studiepoeng.

	1. år	2. år
1. høgskolestyrt	15 studiepoeng	15 studiepoeng
2. studentstyrt	15 studiepoeng	15 studiepoeng
Sum	30	30

1. Høgskolestyrt arbeid i samlingene

Studentens arbeid består i

- prosjektveiledning i grupper av studenter fra flere kommuner
- deltakelse i basisgrupper med vekt på personlig utvikling, epistemologisk og doxisk kunnskap og praksis
- presentasjon og drøfting av studentenes egne prosjekter og fremdriften i disse
- forelesninger om kunnskapsstoff.

Tilrettelegging fra høyskolen:

Hver ukessamling er på 30 timer, for studenten utgjør det 300 timer pr. år. Tiden tenkes fordelt med 14 timer veiledning og andre gruppeaktiviteter og 16 timer forelesninger

Lærerinnssatsen utgjør 16 timer lærertid pr. uke til forelesning
6 timer prosjektpresentasjon og problemstillinger fra studentene i plenum
Med 20 studenter regner vi med to basisgrupper à 4 timer
Med 20 studenter regner vi med 4 veiledningsgrupper

2. Arbeid utenom samlingene

Studentenes arbeid vil bestå av tre hovedtyper:

- prosjekt/utviklingsarbeid
- selvstudier
- gruppebasert veiledning i kommunen

Tilrettelegging fra høgskolens side:

- veiledning på arbeid i utviklingsprosjektet er det eneste direkte skolestyrte innslaget studentenes arbeid utenom samlingene.

Studenten har krav på at lokale krefter med inngående kjennskap til fagfeltet utfører praksisveiledning/ veiledning på utføring av studentenes oppgaver i egen arbeidssituasjon. Omfanget på veiledningen som skal skje gruppevis, skal være på minimum 2 timer pr uke i 20 uker, totalt 40 timer pr. år. Veiledningen er nærværspiktig jf, pkt. 10.

Innen rammen av de 7,5 studiepoengene pr. semester som studenten selv styrer, vil han eller hun på egen hånd, og etter avtale med kommunen og veileder på stedet, drøfte erfaringer fra egen arbeidsplass, samarbeid med medstudent(er) fra egen kommune og fungere som vertskap for besøkende medstudenter og lærere en gang i løpet av studiet.

10 Eksamens- og vurderingsordninger

10.1 Tilstedeværelse

Kravspesifikasjonen pkt. 5 tredje avsnitt har voldt en viss tolkningstvil. Ut fra konteksten kan det se ut som det siktes til nærvær på arbeidsstedet i arbeidstiden. Da vi anser dette som irrelevant for studiet, har vi stusset litt over dette kravet. Dersom det er ment et krav om dokumentert tilstedeværelse i studiet, vil vi kunne løse et krav om 300 timers nærvær i studiet på følgende måte:

1. Det kreves 100 prosent nærvær under veiledning i kommunen 40 timer pr. år. Fravær under veiledningstimer tas igjen etter avtale med veileder på slutten av studieåret.
2. Av de 300 timene på samlingene kreves nærvær på 260 timer (86,7 prosent). Etter vårt syn er dette noe høyt.

I henhold til kravspesifikasjonen pkt. 10 skal det avlegges eksamen for hvert hovedemne. Det uttales at tema for den avsluttende skriftlige oppgaven skal godkjennes av "ansvarsgruppen." Vi er noe usikre på hva som menes med dette. En mulig tolkning kan være samarbeidsgruppen. En mer nærliggende tolkning kan være gruppen av veiledere ved høgskolen som gjerne godkjenner problemformuleringer ved fordypningsoppgaver. En tredje

mulighet er høgskolens lærere i samarbeid med veilederne i kommunen. Uansett tolkning er det uproblematisk for oss å oppfylle kravet. Men det bør klargjøres hva kravet er.

10.2 Eksamen

Så langt i planleggingen tenker vi oss at studiet kan ha følgende eksamens og vurderingsordninger. Dette vil måtte være gjenstand for nærmere utredning. Det vil måtte benyttes bokstavkarakterer av hensyn til mulighetene for innpasning i masterstudier.

1. Hovedemne A: To deleksamener, fremlegg og skriftlig hjemmeoppgave.

I denne eksamen tenker vi oss at studentenes rapportering fra det kommunale utviklingsprosjektet inngår som to deleksamener. Et ledd i arbeidet er at prosjektet presenteres for kommunen i studiets siste semester. Presentasjonen skal inngå i eksamen som del 1. Denne delen vurderes som gruppeeksamen med felles sensur for gruppen. Minst to brukerrepresentanter kan delta i vurderingen sammen med lærer fra høgskolen og en ekstern sensor. Bedømmelsen av presentasjonen teller 1/3 av sluttkarakteren.

Studentenes vurderinger av presentasjon og tilbakemeldinger skal deretter innarbeides i den skriftlige besvarelsen som undergis endelig sensur. Denne eksamen teller 2/3. Endelig karakter i hovedemne A fastsettes på grunnlag av begge bedømmelsene jf. Eksamensforskrift for HiST § 10 nr. 3.

2. Hovedemne B: mappevurdering og tre timers skriftlig skoleeksamen.

Her benyttes samme eksamensform som RBUPs tilvarende modul. Mapper utarbeides ut fra blant annet basisgrupper, klinisk arbeid, problemnotater fra forelesninger, refleksjonsnotater om egen utvikling.

3. Hovedemne C: 1 ukes hjemmeeksamen med muntlig etterprøving med bruker som deltaker i vurderingen. .

4. Hovedemne D: Mappevurdering og skriftlig eksamen 3 timer.

11 Budsjett

Til grunn for kostnadsoverslaget ligger et opptak på 20 studenter fra fire kommuner, medberegnet at de vil arbeid i grupper under veiledning i sin kommune.

Kostnadsposter	Beløp
Faglig leder av utdanningen, 30% stilling i 2 år	340 000,-
Forelesere, totalt i hele studiet	340 000,-
Veiledning fra lærere, totalt i hele studiet	350 000,-
Evaluerings- og eksamensarbeid inkl. sensur hovedemne A	47 000,-
Evaluerings- og eksamensarbeid inkl. sensur hovedemne B	28 000,-
Evaluerings- og eksamensarbeid inkl. sensur hovedemne C	30 000,-
Evaluerings- og eksamensarbeid inkl. sensur hovedemne D	38 000,-
Deltakelse av brukere i undervisnings- og vurderingsarbeid	52 000,-
Reisekostnader	6 000,-
Driftskostnader styringsgruppe	4 000,-
Bøker	5 000,-
Administrative kostnader inkl. studieadministrasjon, støttefunksjoner og drift	300 000,-
SUM	1 540 000,-

Kostnader ifbm kommunale veiledere er ikke medberegnet i budsjettet.